

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصری، پلاک ۲۲ • تلفن:۵۴۰ ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر:۸۸۹۲۵۴۶۷

تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها:۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸

توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت روزنامه

چهارشنبه ۳ اردیبهشت ۱۴۰۴ • ۲۴ شوال ۱۴۴۶ • ۲۳ آوریل ۲۰۲۵ • سال بیست‌ویکم • شماره ۵۰۹۲ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۰۳ • اذان مغرب ۱۹:۰۳ • اذان صبح فردا ۳:۴۹ • طلوع آفتاب ۵:۲۰

با تداوم بارش‌های پاییزی در روزهای اخیر، سد شهید رجایی ساری در آستانه سرریز قرار گرفته است. بنا به اعلام کارشناسان، حجم ذخیره آب در مخزن سد به حد نهایی خود نزدیک شده و تنها چند سانتی‌متر تا سرریز فاصله دارد. این وضعیت در حالی رقم خورده که کشاورزان و به‌ویژه شالیکاران منطقه، دیگر نگرانی از بابت کم‌آبی برای فصل زراعی پیش‌رو ندارند. آب کافی پشت سد، نوید سالی پرمحصول را برای شالیزارهای پایین‌دست می‌دهد. عکس: امیرعلی خواننده‌وندی، باشگاه خبرنگاران جوان

instagram:sharghdaily1
twitter:sharghdaily
youtube:sharghdaily
Telegram:SharghDaily
aparat:tasvirshargh
www.sharghdaily.com

نگاهی به تفاهم‌نامه پلیس و آموزش و پرورش

مدرسه پادگان نیست

رضا شفاخواه

وکیل پایه‌یک دادگستری و فعال حقوق کودک

کودکان، باید بر پایه همین قانون ملی و همچنین مفاد کنوانسیون بین‌المللی حقوق کودک که ایران نیز به آن پیوسته است، طراحی و اجرا شود. قانون حمایت از اطفال و نوجوانان صراحتاً بر اصولی چون حفظ کرامت کودک، ممنوعیت هرگونه خشونت علیه او و لزوم تأمین آموزش، سلامت و امنیت روانی و اجتماعی کودکان تأکید دارد. اما متأسفانه این تفاهم‌نامه از همان ابتدا با نادیده‌گرفتن

این اسناد بالادستی، گویی می‌خواهد از کودک به تعبیر مسئولان امر، «پاسدار امنیت» بسازد، نه آنکه از حقوق او پاسداری کند.

اینکه ورود نیروهای پلیس به محیط‌های آموزشی با عنوان «مراقبت اجتماعی» توجیه شود، نه‌تنها قلب معناست، بلکه در عمل به بی‌اعتمادی، اضطراب و احساس ناامنی میان دانش‌آموزان دامن می‌زند. آیا ما امنیت را با حضور پلیس در کلاس‌ها تعریف می‌کنیم یا با حضور مشاوران، مددکاران اجتماعی، روان‌شناسان، معلمان توانمند و محیط‌های یادگیری خلاق و پویا؟ امنیت روانی کودکان و نوجوانان در گرو امنیت اقتصادی

در روزهایی که جامعه با بحران‌های واقعی متعددی در حوزه کودک مواجه است، امضای یک تفاهم‌نامه مشترک میان فرمانده نیروی انتظامی و وزیر آموزش و پرورش دولت آقای پزشکیان، خبری شد که نه‌تنها واکنش بسیاری از کنشگران اجتماعی را برانگیخت، بلکه سوآلات مهمی را درباره نیت واقعی چنین طرح‌هایی در اذهان عمومی به وجود آورد. بر اساس اظهارات مسئولان، هدف از این تفاهم‌نامه «اجرای طرح نماد» یا همان «نظام مراقبت‌های اجتماعی دانش‌آموزان» و «ارتقای امنیت در مدارس» عنوان شده است. اما منتقدان، با نگاهی دقیق‌تر، آن را گامی در راستای تسهیل ورود نیروی انتظامی به مدارس با هدف اجرای قوانین مربوط به «عفاف و حجاب» می‌دانند.

کودک، بر خود لازم می‌دانم در برابر چنین تحولاتی که می‌تواند بر آینده میلیون‌ها کودک و نوجوان ایرانی تأثیر بگذارد، سکوت نکنم. از دیدگاه حقوقی و اجتماعی، این تفاهم‌نامه نه‌تنها کمکی به حل معضلات واقعی حوزه کودک نمی‌کند، بلکه با نوعی وارونگی در اولویت‌گذاری، می‌تواند به تقویت رویکردهای محدودیت‌ساز در محیط‌های آموزشی منجر شود.

یک انحراف آشکار از مسیر قانون و عقلانیت اجتماعی

نخستین ایراد اساسی وارد به این تفاهم‌نامه آن است که به‌رغم عنوان پرطمطراق «نظام مراقبت‌های اجتماعی»، نه مبنای حقوقی روشنی دارد و نه در مسیر اجرای قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ حرکت می‌کند. در واقع، هرگونه اقدام در حوزه سیاست‌گذاری برای

با حمایت شما

میشه بیشتر

موه‌اش مثل من اول

۰۲۱-۲۳۵۴۵۰

شماره کارت بانک اقتصاد نوین
۶۲۷۴-۱۲۱۹۰۵۰۶-۷۴۶۵

یک اسکن تا سلامتی

محک

مؤسسه خیریه حمایت از
کودکان مبتلا به سرطان
mahak-charity.org

عددخوانی

وقتی عددها

مهم می شوند

هر روز خبرهای زیادی در رسانه‌ها منتشر می‌شود اما گاهی برخی خبرها با عددها معنی پیدا می‌کنند و ابعاد آن بیشتر مشخص می‌شود. در آخرین روز کاری هفته نگاهی به چند خبر از این منظر داریم.

۱۵۷میدر

مدیرکل نظارت غیراحتیاطی بانک مرکزی اعلام کرده است که سال گذشته ۲۲ مورد پرونده تخلف اشخاص تحت نظارت در هیت انتظامی بانک مرکزی رسیدگی و برای ۱۵۷ نفر از اشخاص تحت نظارت و بانک مرکزی از جمله مدیران و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها کیفرخواست صادر شد. این تخلفات بیشتر در زمینه عدم رعایت نرخ سود اعم از سود سپرده یا تسهیلات، عدم اجرای قانون جوانی جمعیت، اضافه برداشت، عدم رعایت نرخ کارمزد خدمات بانکی، کنترل مقداری ترازنامه، بهداشت اعتباری در زمینه تسهیلات و تعهدات کلان و اموال مزاد بانک‌ها بوده است.

۱۱۱۶ تن خاک سرخ

امسال ماجرای خاک سرخ جزیره هرمز خیلی مهم شده است. در کمال شگفتی حتی کمپین برگردادن خاک سرخ مورد استقبال ۱۰۰ نفر نیز قرار گرفته است. همشهری از قول حبیب مسیحی تازبانی، مدیرکل محیط زیست استان هرمزگان، نوشته است: بیش از ۱۰۰ نفر از مردم کشورمان خاکی که در سفرهای نوروزی و یا در گذشته از جزیره هرمز برده بودند را به اداره کل محیط زیست هرمزگان پست کرده‌اند. ما این خاک را به‌زودی به محل آن در جزیره بازمی‌گردانیم. ساحل نقره‌ای هرمز از بین نرفته و پاخوردگی آن در تصاویر این‌طور نشان می‌داد که خاک از این رفته که این گونه نیست. با این حال از همه هم‌وطنانی که به احساس مسئولیت در این کمپین مشارکت کرده و نیز خاک را به اداره کل محیط زیست هرمزگان پست کرده‌اند، قدردانی می‌کنیم.

اما دیروز رئیس فرانکسیون محیط زیست مجلس به وضعیتی خاک سرخ جزیره هرمز اشاره کرد و گفت: از سال ۹۲ تا سال ۹۵ بیش از هزارو ۱۱۶ تن خاک سرخ از جزیره هرمز برداشت شده است. این آمار ارائه‌شده، این پرسش را مطرح می‌کند که طی این سه سال یعنی ۱۲-۹۲ سال قبل چطور هیچ‌کسی به این مسئله رسیدگی و پیگیری نکرده است و چرا در آن زمان این مسئله این‌قدر بی‌اهمیت تلقی شده است؟ واقعیت این است که نظارتی در بهره‌برداری‌ها و تاراج خاک سرخ در جزیره هرمز وجود ندارد. گویی فرقی هم ندارد که چه کسی مسئول باشد.

یک بابت

چندی پیش یک مقایسه‌ای بین تعداد کارمندان پلتفرم‌های اینترنتی نظیر متا، ایکس و تلگرام شده بود. تعداد اندک کارمندان تلگرام حدود ۵۰ نفر در قبال تعداد زیاد کارمندان متا حدود ۱۰۰ هزار نفر، جالب توجه بود. حتی در آن تحلیل اشاره شده بود که پاول دوروف برای امنیت کار اطلاعات را در چند کشور تقسیم کرده و هیچ‌کس به تنهایی دسترسی به آن داده‌ها ندارد. این نکته مورد تأیید دوروف نیز قرار گرفت. او نوشت: «تلگرام در تاریخ ۱۲ساله خود، هرگز حتی یک بابت پیام خصوصی را فاش نکرده است. طبق قانون خدمات دیجیتال اتحادیه اروپا، اگر حکم دادگاه معتبر ارائه شود، تلگرام فقط آدرس آی‌پی و شماره تلفن مظنونان خلافکار را فاش می‌کند نه پیام‌ها را». او از طرفداران حریم خصوصی خواست تا ارتباط خود را با قانون‌گذاران ادامه دهند و رمزگذاری را به عنوان یک ابزار حفاظتی از حریم خصوصی و ایمنی برای مردم عادی ترویج کنند، نه اینکه آن را یک ابزار مجرمانه ببینند. دوروف گفت: از دست دادن این حفاظت غم‌انگیز خواهد بود. نبرد هنوز به پایان نرسیده است.

۱۰۰۰بوریسه

شاید این خبر چندان مهم به نظر نرسد اما سازمان امور دانشجویان اعلام کرده در سال ۱۴۰۳ در دو وزارتخانه علوم و بهداشت، تعداد ۴۷ هزارو ۳۸۸ نفر دانشجوی بین‌الملل جذب و پذیرش شده‌اند. اما بخش مهم این خبر در ادامه اعلام شده است که به مقناضی هزارو ۱۴۸ از ۴۴ ملیت بورس تحصیلی جمهوری اسلامی اعطا شده است. به نظر می‌رسد در آموزش عالی کشورمان امکانات مناسبی برای جذب دانشجو به وجود آمده است. در حالی که کنکور معضل بسیاری از دانش‌آموزان است، این تفاوت و در اختیار قرار گرفتن امکانات برای افرادی با ملیت‌های مختلف قابل توجه است.

پیشنهادهایی برای اصلاح مسیر

به‌جای امضای تفاهم‌نامه‌هایی که بوی سیاست و کنترل می‌دهند، مسئولان باید به اجرای دقیق و کامل قانون حمایت از اطفال و نوجوانان متعهد شوند. اگر نگران آسیب‌های اجتماعی هستند، باید بودجه و نیروی انسانی متخصص را صرف ارتقای خدمات مشاوره‌ای، بهداشت روان، بازگشت کودکان بازمانده از تحصیل به مدرسه و حمایت از خانواده‌های در معرض آسیب کنند. نیروی انتظامی وظیفه‌ای در مدرسه ندارد، مگر در شرایط خاص و با مجوز دستگاه قضائی، آن هم نه برای اعمال «حجاب» یا «فرهنگ‌سازی اجباری»، بلکه در موارد مشخص و استثنائی مندرج در قوانین موضوعه و نیز در موارد وضعیت مخاطره‌آمیز یا موقعیت‌هایی که خطری فوری امنیت کودکان را تهدید می‌کند. همچنین مشارکت نهادهای مدنی، سازمان‌های مردم‌نهاد، کنشگران اجتماعی و خود دانش‌آموزان باید محور سیاست‌گذاری در حوزه کودکي باشد. بدون شنیدن صدای کودکان، هیچ سیاستی در این حوزه مشروعیت ندارد.

سخن پایانی

تجربه‌های جهانی نشان می‌دهد جوامعی موفق‌ترند که حقوق کودک را جدی می‌گیرند، نه آن‌ها که با ابزار قهری به دنبال تربیت نسل آینده‌اند. در شرایطی که جامعه ایران درگیر مسائل پیچیده‌ای چون فقر، مهاجرت، تبعیض و نابرابری است، صرف منابع محدود برای پروژه‌هایی از جنس «امنیت‌سازی در مدارس» از طریق حضور نیروهای انتظامی، گامی به عقب در مسیر توسعه انسانی است و انتظار می‌رفت وزرای آموزش و پرورش دولت آقای پزشکیان دست به چنین اقداماتی زنند؛ چراکه امنیت واقعی از دل عدالت اجتماعی، آموزش باکیفیت و حمایت‌های جامع از کودک پدید می‌آید، نه از درون تفاهم‌نامه‌هایی که کودک را سرسباز می‌بیند و مدرسه را پادگان.

خانه‌روی آب

ام‌ا صریح‌ترین و مهم‌ترین سندی که به‌صورت دقیق به این حق اشاره کرده، ماده ۴ منشور حقوق شهروندی است.

با وجود این پیشینه تاریخی و شناسایی این حق در حقوق داخلی، کشور ایران نیز مانند اکثر کشورها با تنش‌های آبی درگیر است و در زمینه تحقق این حق با مشکلات بسیاری روبه‌روست. به‌ویژه که ایران به‌عنوان کشوری نیمه‌خشک، بیشتر نقاط آن امروزه به سطح بحران آبی رسیده است. تغییرات اقلیمی در ایران منجر به خشک‌سالی‌های مکرر و کاهش منابع آب شیرین شده و در کنار آن آلودگی و مدیریت ناکارآمد و هدررفت منابع آبی سبب شده است این مسئله به بحران تبدیل شود، به‌گونه‌ای که برخی صاحب‌نظران معتمدند ایران به مرز ورشکستگی آبی رسیده است. ماحصل تشدید این وضعیت، می‌تواند منجر به نزاع‌های اجتماعی و حتی درگیری‌های بین‌المللی شود. کما اینکه ایران امروز با مسئله حقایبه در ورای مرزا درگیر است. هیرمند و ارس به‌عنوان دو حوزه قابل توجه در موضوع حقایبه مطرح هستند. نکته مهم این است که این حق می‌تواند به صورت فراسرزمینی نیز مورد توجه قرار گیرد. در واقع اگر مبنای تعهد دولت‌ها در جهت حق دسترسی به آب آشامیدنی سالم را بر بند ۱۱ ماده ۱۱ ميثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مصوب ۱۹۶۶ بنسأ گذاریم، این حق را می‌توان به صورت فراسرزمینی نیز مورد تأکید قرار داد، چراکه براساس آرای دیوان بین‌المللی دادگستری و برخی تفاسیر و نظرات ارائه‌شده، حقوق مندرج در ميثاق منجر به تعهدات فراسرزمینی می‌شود. علاوه بر این، نوع تعهدات دولت‌ها در خصوص حقوق بشر، به سه قسم تعهد به رعایت، تعهد به حمایت و تعهد به انجام تقسیم‌می‌شود. حق دسترسی به آب آشامیدنی سالم ناظر به هر سه نوع تعهد دولت‌هاست. این تعهدات با تکیه بر اصولی مانند اصل استفاده پایدار از سرزمین و قاعده استفاده معقول و منصفانه بنیان گذاشته شده است.

با این تفاسیر، دولت چهاردهم با ابربحرانی مواجه خواهد بود که گرمای تابستان پیش‌رو نیز بر گستره آن خواهد افزود. دولت باید از تمام توان خود در جهت اصلاح مدیریت منابع آبی استفاده کند، این امر نیز از طریق اصلاح ساختارها و سیاست‌های اقتصادی، محیط زیستی، کشاورزی و... ممکن است. این اصلاحات نیاز به منابع مالی، سرمایه‌گذاری خارجی و استفاده از فناوری‌های نوین دارد که بدون ترمیم رابطه با جهان امکان‌پذیر نیست.

موضوع آب به عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل مطرح در جامعه جهانی است که ایجاد زیست‌محیطی و امنیتی دارد.

۲۲ مارس به‌عنوان روز جهانی آب نام‌گذاری شده است تا الهام‌بخش اقداماتی برای مقابله با بحران جهانی آب باشد و تمرکز اصلی این روز بر حمایت از دستیابی به هدف توسعه پایدار در مقوله آب و بهداشت برای همه تا سال ۲۰۳۰ است. آب و حق دسترسی به آن به‌ویژه آب آشامیدنی، همواره یکی از مهم‌ترین مصادیق حقوق بشر و شهروندی بوده است و با سایر مصادیق حقوق بشر مانند حق بر سلامت ارتباط بسیار نزدیکی دارد. این حق، به دسترسی همه افراد بدون تبعیض به آب کافی، ایمن، قابل‌قبول، از نظر فیزیکی قابل دسترس و مقرون‌به‌صرفه برای مصارف شخصی و خانگی اشاره دارد. حق مذکور در منابع متعدد بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته است. از جمله به طور ضمنی در بند ۱۱ ميثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد اشاره قرار گرفته است. اما به‌طور صریح برای نخستین‌بار به این حق در کنفرانس آب سازمان ملل در آرژانتین ۱۹۷۷ اشاره شد. سپس در کنوانسیون مقابله با همه اشکال تبعیض علیه زنان ۱۹۷۹، کنوانسیون حقوق کودک ۱۹۸۹، بیانیه دهلی نو درباره آب سالم ۱۹۹۰، بیانیه دویلین درباره آب و توسعه پایدار ۱۹۹۲، دستور کار ۲۱ مصوب ۱۹۹۲، اهداف توسعه هزاره مصوب ۲۰۰۰، بیانیه ژوهانسبورگ درباره توسعه پایدار مصوب ۲۰۰۲ و اهداف توسعه پایدار مصوب ۲۰۱۵ مورد توجه قرار گرفت. علاوه بر این، حق یادشده در قطع‌نامه حق بشر برای دسترسی به آب و پساب‌زدایی، به‌عنوان یکی از مصادیق حقوق بشر به رسمیت شناخته شده است. این قطع‌نامه توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۸ جولای ۲۰۱۰ تصویب شد. همچنین مقوله آب در قلب سازگاری با تغییرات اقلیمی قرار دارد و به‌عنوان رابط مهم بین سیستم آب و هوایی، جامعه انسانی و محیط زیست عمل می‌کند. تغییرات اقلیمی که به نوبه خود به‌عنوان یکی از مهم‌ترین تهدیدهای نوین علیه حقوق بشر شناسایی شده است، با وجود این تفاسیر اما هنوز ۲۰۲ میلیارد نفر بدون حق دسترسی ایمن به آب آشامیدنی زندگی می‌کنند که اثرات مخربی بر زندگی آنها و جامعه انسانی داشته و دارد. درباره حق بر دسترسی به آب آشامیدنی در قوانین و مقررات ایران نیز باید اشاره کرد که این موضوع در قوانین و مقررات کنونی منعکس شده است. این حق به‌صورت ضمنی در اصول ۳۱ و ۴۳ قانون اساسی مورد اشاره قرار گرفته است؛